

Resultaten onderzoek vleermuizen en huismussen

Locatie : Kempisweg 1a te Kelpen-Oler

Datum : 10 november 2022

Projectnummer : P2021-0366

Opdrachtgever : Bergs Advies

Opgesteld door : [REDACTED]

Kwaliteitscontrole : [REDACTED]

Kader

Initiatiefnemer heeft het voornemen de huidige bedrijfsbebouwing grotendeels te slopen op de locatie Kempisweg 1a te Kelpen-Oler. Op deze locatie wordt nieuwe bedrijfsbebouwing ten behoeve van de pluimveehouderij gerealiseerd. Het plangebied met de huidige situatie is weergegeven in figuur 1. De voorgenomen nieuwe situatie is te zien in figuur 2. In verband met de voorgenomen plannen is in 2020 een quickscan flora en fauna uitgevoerd (Staro Natuur en Buitengebied, P2019-0300). Hieruit is gebleken dat de vier westelijke stallen mogelijkheden bieden voor verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen en nestlocaties van huismussen. Verblijfplaatsen van vleermuizen en nesten van huismussen zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Wanneer deze functies aanwezig zijn, leidt sloop tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

Om eventuele overtreding van de Wet natuurbescherming te kunnen voorkomen, is een nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen en nestlocaties van huismussen. In dit rapport wordt het onderzoek beschreven naar gebouwbewonende vleermuizen, nestlocaties en leefgebied van huismussen en de mogelijke effecten van de werkzaamheden op de soorten.

Figuur 1. Begrenzing van het plangebied (gele lijn)

Figuur 2. Nieuwe situatie Kempisweg 1a te Kelpen-Oler (bron: Bergs Advies)

Methode

Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol van 2021. Het onderzoek naar vleermuizen richt zich op het vaststellen van de functies van het gebied voor vleermuissoorten. De volgende functies voor vleermuizen zijn mogelijk aanwezig binnen het plangebied en zijn onderzocht:

Verblijfplaatsen gebouwbewonende soorten

- Zomerverblijfplaats
- Kraamverblijfplaats
- Paarverblijfplaats
- Winterverblijfplaats

Gezien de verspreiding van de vleermuissoorten in Nederland en de beschikbare functies voor vleermuizen binnen het plangebied, zijn de volgende vleermuissoorten binnen en in de omgeving van het plangebied te verwachten: gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis.

Op basis van de functies van het gebied voor vleermuizen en de te verwachten soorten binnen het plangebied is de inspanning en tijdsperiode van het onderzoek vastgesteld. Tabel 1 geeft een overzicht van de bezoekdata, de onderzoeker(s), de onderzochte functie en het moment op de dag en de weersomstandigheden.

Het onderzoek in 2022 bestond uit vijf onderzoeksrondes, waarvan twee avondrondes en één ochtendronde in het voorjaar, en twee onderzoeksrondes in de avond/nacht in het najaar. Het onderzoek in de avond in de kraamperiode is uitgevoerd door twee deskundigen om te voldoen aan de vuistregel dat er in het donker meer dan minstens 75% van het onderzoeksgebied te (over)zien of te beluisteren moet zijn. De eerste voorjaarsronde in de avond is opgesplitst in twee avonden, die beide door één persoon zijn gedaan. Hierbij is het plangebied opgesplitst in twee delen, waardoor uiteindelijk alsnog deze ronde door twee deskundigen is uitgevoerd. Het onderzoek naar verblijfplaatsen in de ochtend tijdens de kraamperiode is uitgevoerd met minder personen dan de avondrondes in het voorjaar, conform het vleermuisprotocol 2021; “doordat het zwermen 's ochtends meer tijd in beslag neemt dan het uitvliegen 's avonds, kan een waarnemer in de nanacht een groter gebied overzien door rond te lopen of te fietsen”. Bij het onderzoek naar verblijfplaatsen in het najaar is afgeweken van de vuistregel dat in het donker meer dan minstens 75% van het onderzoeksgebied te (over)zien of te beluisteren moet zijn. Deze rondes zijn door minder deskundigen uitgevoerd dan in de avond van het voorjaar. In dit geval is het onderzoek gericht op het aantonen van paarverblijven en aantikkende vleermuizen die mogelijk een winterverblijf kunnen aantonen. In dit geval is de vuistregel van het overzien van tenminste 75% niet van kracht. Uit ervaring is gebleken dat weinig deskundigen toch op een efficiënter en effectieve manier paarterritoria, paarverblijfplaatsen en mogelijk winterverblijfplaatsen aangetoond kunnen worden met behulp van een zaklamp en warmtebeeldcamera. Met een warmtebeeldcamera zijn baltsende vleermuizen makkelijker te volgen en zijn aantikkende en zwervende individuen goed waar te nemen in het donker.

De gewone dwergvleermuis gebruikt in de winter massale gebouwen als massale winterverblijfplaats. De gebouwen kenmerken zich vooral door een robuuste bouwstijl, de aanwezigheid van diepe spleetvormige ruimten (spouw, dilatatievoeg, holle vloerelementen etc.) en een ruimte met een dusdanig grote oppervlakte dat er meer dan honderden tot duizenden vleermuizen in kunnen verblijven. In dit geval is ervoor gekozen om geen onderzoek uit te voeren naar massale winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen gedurende de nacht, omdat de stallen niet voldoen aan de specificaties van een mogelijke massawinterverblijfplaats.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met behulp van verschillende batdetectors (Pettersson D240x, Batlogger M & Anabat Walkabout). Vleermuizen maken ultrasoon geluid en met de echo daarvan krijgen ze een geluidsbeeld van de omgeving. Wij kunnen dat geluid met het blote oor niet of nauwelijks horen, maar een batdetector zet het ultrasone geluid om naar een geluidsfrequentie die wij wel kunnen horen. Met de batdetectors die gebruikt zijn tijdens het vleermuisonderzoek is het mogelijk om opnames te maken van de geluiden. De Anabat Walkabout heeft als meerwaarde dat de sonogrammen van de geluiden van de vleermuizen gelijk zichtbaar zijn en in het veld kunnen worden geanalyseerd. De opnames zijn, indien noodzakelijk, achteraf geanalyseerd om met zekerheid de vleermuissoort vast te stellen met behulp van BatExplorer.

Tabel 1. Overzicht veldbezoeken, onderzoekers, onderzochte functies en weersomstandigheden. Onderzoekers Freek Rovers = FR, Karel Küsters = KK, Nadine Arts = NA, Coco de Koning = CdK. Functies: ZV = zomerverblijfplaats, KV = kraamverblijfplaats, PV = paarverblijfplaats, WV = winterverblijfplaats, BCAS = zonsondergang, ECMS = zonsopkomst

Ronde	Datum	Functie	Tijd	BCAS/ECMS	Onderzoeker	Bewolking	Temp °C	Neerslag	Wind (bft)
1	11-05-2022	ZV, KV	03:50 – 06:00	21:20/05:52	FR	Bewolkt	16	Geen	2
2a	30-05-2022	ZV, KV	21:45 – 23:50	21:47/05:27	KK	Helder	14	Geen	1
2b	31-05-2022	ZV, KV	21:45 – 23:50	21:48/05:26	KK	Wisselvallig	12	Geen	1
3	20-06-2022	ZV, KV	21:40 – 23:40	22:03/05:19	KK, NA	Helder	17	Geen	1
4	22-08-2022	PV, WV	21:50 – 23:50	20:49/06:35	KK	Helder	22	Geen	1
5	19-09-2022	PV, WV	20:45 – 22:45	19:45/17:21	KK, CdK	Licht bewolkt	14	Geen	2

Huismussen

Het huismusonderzoek is uitgevoerd conform de methode van het NGB soortinventarisatieprotocol voor huismussen versie juli 2017, zoals geadviseerd in het kennisdocument Huismus van BIJ12. Er zijn twee veldbezoeken uitgevoerd specifiek gericht op huismussen. Deze veldbezoeken zijn uitgevoerd op 15 april en 29 april 2022.

Bij het onderzoek naar huismussen is gelet op de aanwezigheid van huismussen in de omgeving van de betreffende stallen. Het gedrag van aanwezige huismussen is bestudeerd om te kunnen vaststellen of nestplekken van de vogels zich bevinden in de stallen binnen het plangebied. Verder is er gekeken naar geschikt habitat voor de huismus binnen en rond het plangebied, zoals wintergroene struiken, foerageergebied, stofbaden en water. De weersomstandigheden, de data van de veldbezoeken en dergelijke zijn weergegeven in tabel 3.

Tabel 3. Overzicht veldbezoeken, onderzoekers en weersomstandigheden. Onderzoeker: LR = Lone Ravensbergen

Ronde	Datum	Starttijd	Eindtijd	Onderzoeker	Bewolking	Temp °C	Neerslag	Wind (bft)
1	15-04-2022	08:15	09:45	LR	Zwaar bewolkt	8	Geen	2
2	29-04-2022	08:30	10:30	LR	Bewolkt	10	Geen	2

Resultaten vleermuizen en huismussen

Vleermuizen

De resultaten van de verschillende rondes zijn opgenomen en weergegeven in de kaarten in bijlage 1.

Voorjaar

Foerageergebied

Gedurende het onderzoek zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen rondom het plangebied. Tevens zijn passerende gewone dwergvleermuis waargenomen, en ook een laatvlieger.

Zomerverblijfplaats

Tijdens het onderzoek zijn in het plangebied geen zomerverblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen.

Kraamverblijfplaats

Tijdens het onderzoek zijn in het plangebied geen kraamverblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen.

Vliegroute

Uit het onderzoek blijkt dat de bomen langs de Kempisweg als vliegroute van gewone dwergvleermuizen functioneren, zie figuur 3.

Figuur 3. Vliegroute waargenomen, Pp = gewone dwergvleermuis

Najaar

Foerageergebied

Gedurende het onderzoek zijn diverse foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen binnen en rondom het plangebied. Aan de noordoostzijde van het plangebied rond de eiken en aan de zuidwestzijde is een foerageergebied van gewone dwergvleermuis aangetroffen.

Paarverblijfplaatsen

Tijdens het onderzoek zijn in het plangebied geen paarverblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen. Ten zuidwesten van het plangebied is een territorium van gewone dwergvleermuis aangetroffen, zie figuur 4. Dit territorium ligt niet binnen het plangebied en er zijn geen baltsende mannetjes binnen het plangebied waargenomen. Derhalve is uit te sluiten dat in het plangebied een paarverblijfplaats aanwezig is.

Winterverblijfplaatsen

Tijdens het onderzoek zijn in het plangebied geen winterverblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen.

Vliegroute

Tijdens het onderzoek in het najaar zijn geen vliegroutes van vleermuizen waargenomen.

Figuur 4. Samenvatting foerageergebied en territoria vleermuizen najaar

Huismussen

Tijdens het onderzoek zijn binnen het plangebied geen nestlocaties van de huismus vastgesteld. Bij de woning aan de Hunselerdijk, circa 125 meter ten zuiden van het plangebied, is een baltsende huismus waargenomen. Dit duidt op een nestlocatie ter plaatse. Rondom de te slopen stallen zijn enkele elementen aanwezig die geschikt leefgebied vormen voor huismussen, zie figuur 5. Er zijn echter geen huismussen waargenomen rondom de te slopen stallen. Wel zijn enkele individuen waargenomen in dekking biedende vegetatie buiten het plangebied, zie figuur 6. Gezien de resultaten van het onderzoek is de aanwezigheid van nesten en leefgebied van huismus in het plangebied uit te sluiten

Figuur 5. Elementen leefgebied huismus in en in de directe omgeving van het plangebied

Figuur 6. Samenvatting waarnemingen huismusonderzoek

Effectbeoordeling en toetsing Wet natuurbescherming

Vleermuizen

Foerageergebied

Gedurende het onderzoek zijn binnen het plangebied en in de omgeving zowel passerende als foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen en passerende laatvliegers. De noordoostzijde van het plangebied is onderdeel van het foerageergebied van gewone dwergvleermuizen, individuen vliegen en foerageren rondom de eikenbomen. Ten zuidwesten van het plangebied is eveneens een foerageergebied van gewone dwergvleermuizen waargenomen boven de akker.

Als gevolg van de voorgenomen plannen verdwijnt de begroeiing aan de noordoostzijde van het plangebied. Hiervoor in de plaats worden pluimveestallen gebouwd. Met het verdwijnen van deze begroeiing wordt deze locatie minder geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. In de directe omgeving blijft voldoende alternatief foerageergebied voor vleermuizen beschikbaar. De plannen hebben daardoor geen negatief effect op het foerageergebied van vleermuizen.

Wel kan verstoring op foeragerende vleermuizen door kunstlicht plaatsvinden. Geadviseerd wordt daarom om werkzaamheden in de daglichtperiode uit te voeren. Indien verlichting gedurende de avond noodzakelijk is, wordt geadviseerd om verlichting met afschermde armatuur te gebruiken, de ledlampen naar beneden te richten en/of amber/rode verlichting te gebruiken.

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. De werkzaamheden hebben zodoende geen effect op verblijfplaatsen van vleermuizen.

Vliegroute

Aan de zuidwestzijde van het plangebied behoort de bomenrij langs de Kempisweg tot een vliegroute van gewone dwergvleermuizen. Bij de voorgenomen plannen wordt deze bomenrij niet gekapt, enkel de schuren worden gesloopt. De plannen zullen daardoor geen negatief effect hebben op de vliegroute van vleermuizen.

Wel kan verstoring van passerende vleermuizen door kunstlicht plaatsvinden. Geadviseerd wordt daarom om werkzaamheden in de daglichtperiode uit te voeren. Indien verlichting gedurende de avond noodzakelijk is, wordt geadviseerd om verlichting met afschermde armatuur te gebruiken, de ledlampen naar beneden te richten en/of amber/rode verlichting te gebruiken.

Huismussen

Tijdens het onderzoek zijn binnen het plangebied geen nestlocaties en leefgebied van huismus vastgesteld. De voorgenomen plannen en de werkzaamheden hebben geen effect op de huismus.

Conclusie

Vleermuizen

De voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op vleermuizen zolang bij uitvoering van de werkzaamheden verstoring door verlichting wordt voorkomen.

Huismussen

Tijdens het onderzoek zijn binnen het plangebied geen nestlocaties en leefgebied van huismus vastgesteld. De voorgenomen plannen en de werkzaamheden hebben geen effect op de huismus.

De voorgenomen plannen hebben geen negatieve effecten tot gevolg op beschermde soorten, mits verstoring van vleermuizen door licht wordt voorkomen. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet nodig.

Literatuur

- + Bij12. 2017. Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017
- + Bij12. 2017. Huismus *Passer domesticus*. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017
- + Lundberg, K., & Gerell, R. 1986. Territorial advertisement and mate attraction in the bat *Pipistrellus pipistrellus*. *Ethology*, 71(2), 115-124.
- + Netwerk Groene Bureaus. 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet Natuurbescherming. Versie juli 2017.
- + Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard gewone dwergvleermuis. Versie 1.1, maart 2014. RVO-S12-401/BF15896
- + Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging. 2021. Vleermuisprotocol 2021, januari 2021. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

Bijlage 1. Waarnemingen per onderzoeksronde

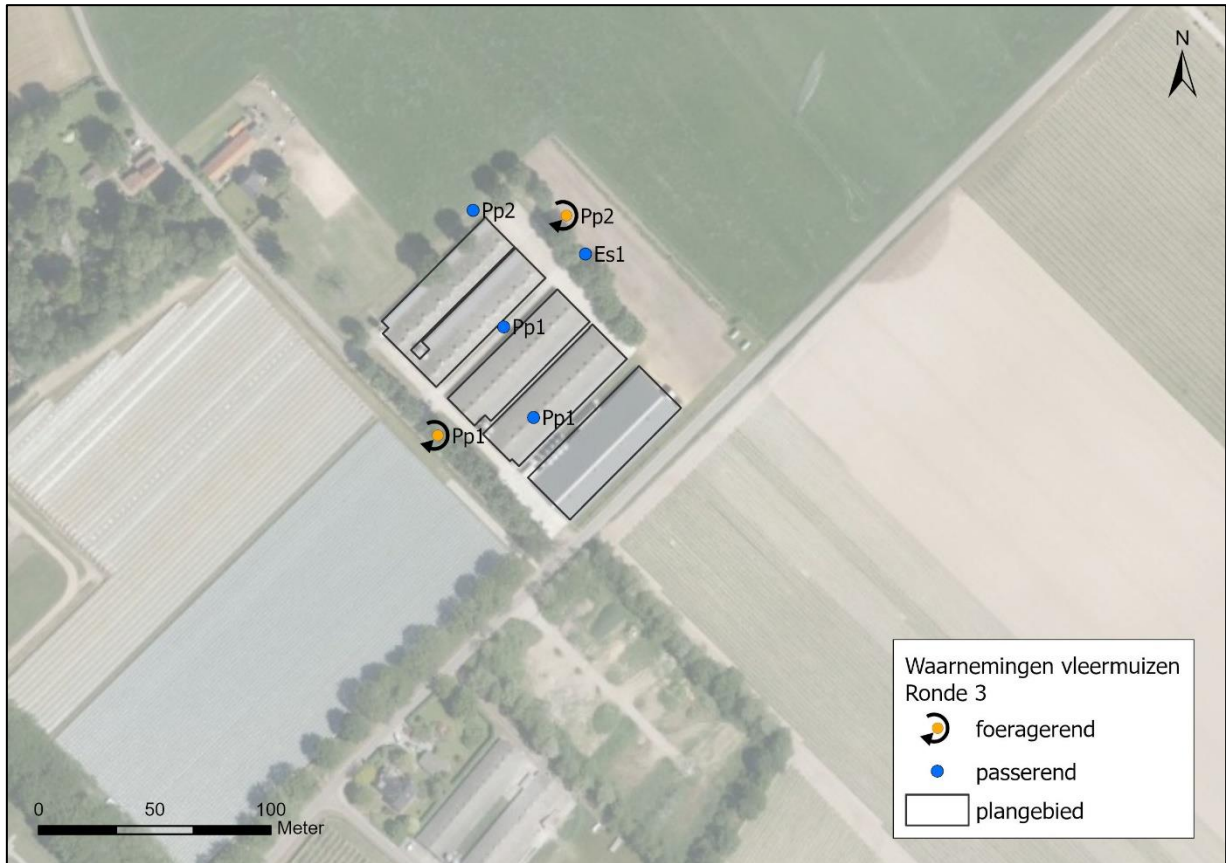
Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis

Es – *Eptesicus serotinus* – Laatvlieger

Getal = aantal

Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis
 Es – *Eptesicus serotinus* – Laatvlieger
 Getal = aantal

Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis

Es – *Eptesicus serotinus* – Laatvlieger

Getal = aantal

Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis
Getal = aantal

Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis
Getal = aantal